

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

65

Vragen van het lid **Arib** (PvdA) aan de ministers van Justitie, voor Wonen, Wijken en Integratie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht dat tientallen allochtone jongeren niet op vakantie durven naar landen van herkomst uit angst uitgehuwelijkt of achtergelaten te worden.* (Ingezonden 20 juli 2009)

1
Hebt u kennisgenomen van het bericht dat tientallen allochtone jongeren niet op vakantie durven naar landen van herkomst uit angst uitgehuwelijkt of achtergelaten te worden?¹

2
Herinnert u zich de eerdere mondelinge en schriftelijke vragen over dit onderwerp?^{2 en 3} Klopt het dat vanuit uw ministeries nauwelijks iets concreets wordt ondernomen om dit probleem daadkrachtig aan te pakken? Zo ja, waarom? Zo nee, welke concrete acties en maatregelen zijn genomen? Realiseert u zich dat dit probleem al jaren speelt en dat jaarlijks allochtone jongeren, waaronder ook minderjarigen, met dwang in landen van herkomst worden achtergelaten of uitgehuwelijkt?

3
Deelt u de mening dat het verwijzen naar voortgangsrapportages en

vergaderen met migrantenorganisaties deze problematiek tot nu toe niet heeft opgelost? Bent u bereid een onderzoek te doen naar de omvang van dit probleem en met concrete maatregelen te komen deze jongeren te helpen en te beschermen? Zo ja, binnen welke termijn?

4
Bent u bekend met het verschijnsel achterlating en uithuwelijking van jongens in landen als Turkije, Afghanistan en Pakistan? Zo nee, bent u bereid dit verschijnsel ook bij een onderzoek te betrekken?

5
Bent u het met de stelling eens dat de regering, nu het al jarenlang bekend is dat kinderen en jongeren jaarlijks het risico lopen achtergelaten of uithuwelijkt te worden, te terughoudend is in het bieden van bescherming aan deze kinderen en jongeren? Deelt u de mening dat door de terughoudendheid van de regering, nu ook kinderen in landen als Marokko, Turkije, Afghanistan, Pakistan en Iran worden achtergelaten en uitgehuwelijkt?

6
Bent u bereid de ambassades in landen waar kinderen en jongeren achter worden gelaten instructies te geven om alert en actief in de gaten te houden of er sprake is van dwang bij kinderen en jongeren en hoe zij achtergelaten kinderen en jongeren

terug kunnen en moeten leiden naar Nederland?

7
Bent u bereid inhoudelijk in te gaan op mijn eerder gestelde vraag³ namelijk « welke mogelijkheden zijn er om achterlating en uithuwelijking met juridische middelen tegen te gaan»? Kunt u precies aangeven welke maatregelen die in het buitenland zijn getroffen om uithuwelijking tegen te gaan op Nederland toepasbaar zijn en wanneer u hierover de kamer informeert?

¹ Nos radio 1 journaal d.d. 17 juli 2009.

² De mondelinge vragen van het lid Arib d.d. 23 september 2008.

³ Aanhangsel Handelingen, nr. 2925, vergaderjaar 2008–2009.

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie), mede namens de ministers voor Wonen, Wijken en Integratie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ontvangen 21 september 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 3534

1
Ja.

2 en 3
Allereerst wil ik hier benadrukken dat achterlating en gedwongen uithuwelijking twee verschillende verschijnselen zijn. Deze

verschijnselen kennen hun eigen problematiek en vergen een verschillende aanpak. Het kan voorkomen dat men wordt achtergelaten en tot een huwelijk wordt gedwongen, maar huwelijksdwang komt ook voor zonder achterlating en achterlating zonder het oogmerk van huwelijksdwang eveneens. Het kabinet onderkent dat gevallen van achterlating en uithuwelijking tegen de wil van betrokkenen voorkomen. Het kabinet vindt dit maatschappelijk ongewenst en in strijd met nationaal en internationaal gedragen principes als de vrijheid van partnerkeuze. Overleg van het kabinet met migrantenorganisaties heeft als doel dergelijke problematiek aan te kaarten en afspraken te maken over hun inzet om de weerbaarheid en emancipatie onder achterbangroepen te bevorderen. De mogelijkheden voor een aanpak van deze problematiek vanuit de Nederlandse overheid zijn echter beperkt. Zodra een jongere in het buitenland verblijft, wordt het treffen van maatregelen vanuit Nederland moeilijk, zo niet onmogelijk, zeker wanneer het jongeren betreft die onder het ouderlijk gezag vallen en die verblijven in landen waar een ander rechtsstelsel geldt. Hulpverlening en (politiële) samenwerking vanuit Nederland of de Nederlandse ambassades is niet altijd mogelijk. De nadruk bij de aanpak zal dan ook vooral moeten liggen op voorlichting en hulpverlening aan jongeren (en hun ouders) in Nederland. Goed overleg en samenwerking met professionele partijen, maatschappelijke organisaties als migranten- en vluchtelingenorganisaties, zijn daarvoor onmisbaar. De gezamenlijke inzet ten behoeve van de preventie en aanpak van eengerelateerd geweld en huwelijksdwang moet vooral tussen betrokkenen op lokaal niveau plaatsvinden en versterkt worden. In mijn brief van 2 juli 2009¹ heb ik u geïnformeerd over de concrete maatregelen die worden getroffen. Inmiddels is informatie voor jongeren landelijk verspreid via een voorlichtingscampagne (o.a. via het Schoolmagazine, www.achterlating.hyves.nl, YouTube en websites van diverse organisaties). Ook zijn professionals in relevante beroepsgroepen geïnformeerd. In de gemeente Rotterdam is binnen de pilot voor de

aanpak van eengerelateerd geweld een deelpilot huwelijksdwang gestart, om te bezien welke aanvullende maatregelen op lokaal niveau kunnen worden getroffen. Zowel ten behoeve van de landelijke als de lokale actie is een verklaring ingevoerd waarin meisjes die vrezen gedwongen te worden uitgehuwelijkt of achtergelaten dit kunnen aangeven. Aan de verklaring is een noodplan gekoppeld. Verder wil ik vermelden dat de Minister van OCW 18 «best practice»-projecten die zijn gesteund via de subsidieregeling emancipatieprojecten wil verspreiden onder gemeenten en provincies. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld. Een van de 18 «best practice»-projecten die door gemeenten en provincies kan worden geadopteerd betreft het project «Hand in hand tegen huwelijksdwang» van de Stichting SPIOR. Dit najaar wordt duidelijk welke gemeenten en provincies dit project daadwerkelijk zullen adopteren. Eind juli 2009 heeft de Minister van Buitenlandse Zaken een instructie aan ambassades gezonden om alert te zijn op meldingen van achterlating of huwelijksdwang in hun land en de IND daarvan op de hoogte te stellen. Bij de IND zijn er contactpersonen gender die zich specifiek richten op o.a. aanvragen om verblijf in Nederland van achtergelaten vreemdelingen. In de komende periode zal met de bij de voorlichtingscampagne betrokken partijen worden gesproken over zaken die zich in de zomerperiode hebben voorgedaan en over eventuele nadere maatregelen die kunnen worden getroffen. Dat zal ook meer zicht geven op de problematiek. Ik zie op dit moment dan ook weinig meerwaarde in een apart onderzoek naar de omvang van het probleem, nog los van de methodische problemen die een dergelijk onderzoek met zich meebrengt.

4
Het kabinet is zich ervan bewust dat gedwongen uithuwelijking en achterlating personen uit diverse groepen en van diverse nationaliteiten kunnen treffen en naast meisjes ook jongens. Zoals boven aangegeven zie ik op dit moment weinig meerwaarde in een apart onderzoek.

5
Indien kinderen of jongeren in het buitenland worden achtergelaten gebeurt dit veelal door toedoen van ouders en andere personen in de directe omgeving van betrokkenen. Voor de maatregelen die zijn getroffen om personen die tegen hun wil dreigen te worden uitgehuwelijkt en achtergelaten hulp te bieden, verwijs ik naar mijn antwoord op de vragen 2 en 3. Personen die rechtmatig in Nederland hebben verbleven en tegen hun wil in het buitenland zijn achtergelaten kunnen met hulp van de IND in samenwerking met de Nederlandse ambassade in voorkomende gevallen terugkeren. Daarnaast zijn er in Nederland opvangplekken gerealiseerd voor (minderjarige) slachtoffers die worden bedreigd met eengerelateerd geweld. Daaronder vallen ook slachtoffers van (bedreiging met) huwelijksdwang en achterlating wanneer in hun situatie een eermotief speelt. Er is een beleidskader ontwikkeld om, indien nodig, rechtmatig verblijf voor deze slachtoffers te kunnen regelen.

6
Voor de beantwoording verwijs ik naar het antwoord op de vragen 2 en 3.

7
Bij mijn brief van 2 juli 2009 heb ik uw Kamer als bijlage het onderzoek «Internationale verkenning gedwongen huwelijken» van de Radboud Universiteit Nijmegen toegestuurd. Mede op basis van dit onderzoek beraad ik mij op dit moment op mogelijke juridische maatregelen (strafrechtelijk, privaatrechtelijk en/of vreemdelingenrechtelijk). Zeker wat het privaatrecht betreft blijkt uit het onderzoek dat er in ons omringende landen maatregelen zijn getroffen, die ik nader wil verkennen. In oktober 2009 – of zoveel eerder als mogelijk – zal ik uw Kamer op dit punt berichten.

¹ Kamerstukken II 2008/09, 30 388, nr. 34.